

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gavdendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

§. III. Quod vt refutetur, ostenditur sine maximâ opum fortunaeeque
inaequalitate, genus humanum licet condi potuerit, conseruari tamen non
potuisse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

rum omnium, ingeniorumque inæqualitate, & tam concordi
geniorum discordiâ: illam verò fuisse prorsus necessariam, pri-
mò quidem ad totius humani generis conseruationem, vtpote si-
ne quâ discordiâ mundus non staret: deinde verò ad salutem æ-
ternam mortalibus procurandam. Fidem mihi denegate, vtrum-
que donec planum fecero & euicero.

§. III.

*Ostenditur sine maximâ opum fortunaque inæqualitate, genus
humanum, licet condi potuisset, conseruari non potuisse.*

21. **A**Tque vt primum ordiamur caput; an non id cuique perspi-
cium est; quod sicut in microcosmo, humano inquam cor-
pore, varia necesse est esse membra, & situ, & magnitudine, &
præstantiâ, & officio admodum inter se discretâ, toti tamen
corpori, aut alendo, aut sustinendo, aut dirigendo, aut promo-
uendo inprimis necessaria; ita planè megacosmum, magnam
hanc generis humani communionem, & quasi corpus ingens, ex
diuersis admodum constare partibus, quasi membris debuisset;
vt non ipsa tantum sibi constet vniuersitas, sed & singulæ con-
seruentur partes? satis enim constat, vbi toti corpori male est,
singula etiam membra protinus diffluere. Verum hisce non in-
hæreo; res in confesso est.

*Non enim
potest con-
seruari ge-
nus huma-
num, sine
magnâ
municipum
et officiorum
varietate.*

22. Iam verò, cur Deus tantam inter homines conditionum dif-
ferentiam inuexerit, cum me importunus interroges, sanè cum
D. Theodoro & quidem eius verbis, *Et ego te quoque libens in-
terrogauerim, cur non omnibus corporis nostri membris, vnâ
eandem vim, rerum opifex indiderit? sed oculis quidem colorum
figurarum iudicium commisit; auditum verò, vocum & sonorum
discrimina cognoscere voluit?* Et ita de reliquis deinceps membris
statue & loquere. Quod si rursus interrogem, cur stomacho in-
cumbat cibos coquere & digerere, ori masticare & mandere, cur
non & stomachus oculus sit, & os, & manus, pedesque; denique
cætera membra, cur non sint oculus, cum facile in similem fa-
bricam potuerint efformari? illico responsio tibi ad manum est,
plura ad humani corporis constitutionem requiri, quàm vt tan-

*Quod pro-
batur ex
varietate
membrorum
in corpore
humano.*

Theod.
Orat. 6.
de prou.

tum videat : audiat enim, tangat, olfaciat, gustet, phantasietur
 necesse est; ad quæ præstanda non sufficeret, si totum corpus ef-
 set oculus. Et verò, oculo quis alimenta, quis spiritus præstaret,
 nisi in corpore esset stomachus? quis eum ad plura videnda cir-
 cumferret, nisi pedes forent? Idcirco tam diuersa corpori mem-
 bra dedit sapientissimus artifex Deus, quia vnum tam multis ex-
 ercitiis non sufficit : neque verò, nisi alterum alteri præsto
 sit, vllum profecto, vt diu sit, sufficit sibi ipsi. Quod si autem di-
 uersa debuisse esse corporis membra fatearis, toti corpori vt be-
 ne sit; superuacaneum sanè erit quærere, cur vnum alteri ma-
 gnitudine præcellat, cur robustius, cur infirmius; cur vnum al-
 teri situ, & pulchritudine, & mollitie, & decore præstet; nam si-
 ne hæc circumstantiarum varietate, nulla erit membrorum dif-
 ferentia, quàm tamen fatebare corpori, oppidò necessariam.

*Applica-
 tur com-
 paratio toti
 hominum
 communi-
 tati.*

Auditores, eandem planè, quam in humano corpore, in totâ
 humani generis machinâ conseruandâ & dirigendâ, Prouident-
 iæ vim exhibuit sapiens Deus : eadem prorsus est, sed hîc ad
 plura extenditur, isthîc ad pauciora contrahitur. Constat certè
 vnum sine altero hominè, nec multùm nec diu posse subsistere,
 nequidem vt corpori necessaria sufficiat : adeo miser est homo,
 cum solus est homo. Communicatione viuimus, communicatio-
 ne subsistimus. Pane vt vescamur, terræ mandanda sunt semina :
 terra vt proscindatur, cudendus est vomer : excussum triticum
 molâ terendum est : pinsendus panis, committendus furno, fur-
 nus ipse construendus; texendi sunt panni quibus tegimur; scin-
 dendi vt corpori conueniant, consuendi ne diffluant : con-
 struendæ sunt ædes, quas tu præterea instructas vis tapetijs &
 picturis adornatas : per varias mundi plagas instituenda sunt
 commercia, vt à varijs terræ partibus, singulis benè sit; nec enim
 omnis fert omnia tellus : tradendæ sunt scientiæ, & quidem va-
 riæ, vt iris floreat respublica : expedienda arma, quibus contra
 incumbentium hostium ferociam defendatur. Alia infinita pro-
 ptemodum sunt eiusmodi, planè inter se distincta munia, quæ
 tamen, vt rectè & commode viuamus, penitus requiruntur.

*Non esset
 autem ea
 munierum
 diuersitas,
 si non esset
 diuinitarū
 disparitas.*

Iam verò, quis non videat vnum hominem tot tantisque re-
 bus parem non esse, nisi ab alijs adiuuetur? An fortè tu seruilia
 quotquot sunt, addiscere vis artificia; etiam tonstrinam agere,
 calceos consuere, & exercere veteramentariam? & licet in hæc
 arte

23.

24.

arte expeditus esses & eximius, an etiam panem pinferre, lateres indurare, calcem subigere, muros ad libellam erigere, cœmentariam agere tibi adlibeat, vt domum solus tibi exstruas? & si lubeat, an tibi ad tam varia satis esse temporis, putas, imò virium & industriæ? certè ego me illis sordibus non immergerem, inquis. Quid? diues forem & opulentus quantum satis: & an bonis non fruerer ego commodisque, quæ fortuna, & Deus erogarit? amens sim si id non ago. Itaque seruilis isthæc opera, aliis facienda demandarem; locarem operas, mercedem darem largiter: pecuniæ, vt scis, obediunt omnia. Næ tu planè deridiculum es caput! an fortuna tibi cerebrum ita dimouit, vt sententiæ quam tulisti memoriam excusserit? certè non te tantummodò diuitem, sed cæteros omnes, diuitiis confimiles tibi esse oportebat meminisse te, & quidem tuâ ex sententiâ. Quò pacto igitur tibi laborare vis eos, qui tuò minimè indigent? pares tibi diuitiis cum feceris, obsequio, laboreque cur tibi vis esse impares? & vt velis, quomodo id tandem impetrabis? Lepidè id pertractat Theodoretus. *Quo pacto, inquit, denique omnes æquales cum sint, & omnes opibus abundant, necessariorum inopiam, & usum homines sarcient? aut quis sic eadem cum reliquis abundantia instructus sit, alteri seruire volet? quis inquam igni assidere, obsonia parare, quis item panes coquere, & molâ triticum contere, nisi inopiâ & egestate cogatur, sustinebit?* Itaque si omnes æquè diuites, nemo alteri laborem præstabit vllum; te igitur & omnes colere artes, omnesque tibi ipsi exercere necesse est, vt viuas, non dico lautè & opiparè, sed miserè quoque & frugaliter. tu tibi sis omnia vnus necesse est, cum omnes vrum facis.

Theod.
sup.

25. Essent inquis, qui diuitiarum amore ducti, lucrandi studio operam suam facillè impenderent. Fateor; at si lucentur nummum illi, tu verò nummum erogas, an non id vides, illico ditio- rem futurum illum, pauperiorem te? igitur sublata rursus foret, quam tu tantopere commendabas, diuitiarum opumque æqualitas. Certè memorem decretorum tuorum oportuerat esse te: omnes volebas esse æquè diuites; & dum piger esse vis, ditiores alios facis, tuasque ipsemet leges infringis primus. Quòd si sic & alij agant, nonne quantocyus in orbem inducetur, quæ modò viget, diuitiarum inæqualitas? quid ergo incusas Deum, ob id, quòd ne tuis quidem, quas condis, legibus poteris euitare?

C c

Necdum

Necdum caput demittis, vir bone, & sententiam? minimè 26.
 inquires; nam concordiam inire possent homines, sic vt vnus al-
 teri præsto sit; idque liberaliter, nullâ nec pactâ, nec datâ mer-
 cede. Ceritum tibi cerebrum est vt video, & quid quæso obse-
 quij alteri præstare tu ipse velles, labore improbo, mercede nul-
 lâ? Ego inquires alteri obsonabo; sit ille mihi à pedibus, imo &
 à calceis. At vero eodem iure, feruilia quæque officia à te exiget
 alter ille, lautè & opiparè obsonaturus tibi, calceos ipsi cum con-
 feceris, aut colendo hortum, sudore penè cum diffluxeris, Quid
 dices? quid repones? iure ages; at apud quem? interim si pro
 pinfendo pane instituitur ista concertatio, timeo ne fame pere-
 atis ambo, antequam lis ista decisa sit ad liquidum vter alteri
 pinfat panem. Stultum est planè & ridiculum, eiusmodi senten-
 tias mordicus velle defendere. Fateri id quod res est, diuersa
 debere esse & officia, & munia, & artes artiumque exercitia, vt
 genus humanum stet; neque diuersitatem illam primò induci
 potuisse, nisi fortunatum inter homines esset, & quidem ingens
 inæqualitas,

§. IV.

*Expenditur quanto artificio, tantam munitiorum differentiam,
 inter homines inuenerit Deus. atque hinc euincitur, ingenio-
 rum & inclinationum tantam varietatem planè fuisse orbi
 necessariam.*

*Expeditur
 quanto ar-
 tificio mu-
 niorum di-
 uersitatè,
 hominum
 communi-
 tati eâ ne-
 cessariam,
 inuenerit
 Deus.*

AT verò, quis non obstupescat artem eximiam, quâ Deus, 27.
 nunquam satis admirandam illam varietatem, orbi tamen
 tam necessariam, inter homines nihil eiusmodi cogitantes in-
 duxerit? Consideratione sanè res digna est, vt artificis indu-
 striam admireris. Pace igitur tuâ Magne & sagax Deus, cum
 Dauide *Meditabor in omnibus operibus tuis, & in adinventioni-* Psal. 76
bus tuis exercebor, quas nemo inuenire poterat nisi tu: in iis au-
 tem considerandis exercebor, vt ea dum obstupear, iis etiam ac-
 quiescam.

*Sic tamen
 vs liberta-
 ti vim non
 inulcrit.*

A te ergo incipio importunè Censor, qui omnes, quotquot sunt 28.
 homines eiusdem genij, & ingenij volebas esse. Annon, vbi tan-
 ta